

อัตลักษณ์ทางสัญลักษณ์และความหมายแฝงทางจิตวิญญาณของวัฒนธรรมการทำนาข้าวของชาวจ้วงในอำเภอหลงอัน มณฑลกว่างซี ประเทศจีน

Identity Symbols and Spiritual Connotation of Zhuang Ethnic Minority Rice Farming Culture in Long'an, Guangxi Province, China

เสี่ยวถึง สวี^{1*} เสกสรรค์ ตันยาภิรมย์² และ รสา สุนทรายูท³
Xiaoting Xu^{1*} Sakesan Tanyapirom² and Rasa Suntrayuth³

บทคัดย่อ

อำเภอหลงอันตั้งอยู่ทางตะวันตกเฉียงเหนือของเมืองหนานหนิง มณฑลกว่างซี สาธารณรัฐประชาชนจีน เป็นพื้นที่ที่มีมรดกทางวัฒนธรรมการทำนาข้าวของชนชาติจ้วงที่อุดมสมบูรณ์ และถือเป็นแหล่งกำเนิดของวัฒนธรรมการทำนาข้าว ชนชาติจ้วงเป็นชนชาติที่มีวิถีชีวิตผูกพันกับการปลูกข้าว โดยวัฒนธรรมการทำนาข้าวหรือที่ชาวจ้วงเรียกว่า “วัฒนธรรมนา” ถือเป็นหัวใจหลักในวัฒนธรรมชนชาติจ้วง บรรพชนชาวจ้วงในอำเภอหลงอันได้พัฒนาวิถีการทำนาข้าว และก่อสร้างระบบวัฒนธรรมนาที่ประกอบไปด้วยภาษา เครื่องแต่งกาย ที่อยู่อาศัย อาหาร และประเพณีเทศกาล ในปี ค.ศ. 2013 อำเภอหลงอันได้รับการยกย่องให้เป็น “บ้านเกิดของวัฒนธรรมนา” และปี ค.ศ. 2015 ได้รับการคัดเลือกให้อยู่ในรายชื่อของวัฒนธรรมทางการเกษตรที่สำคัญ รุ่นที่ 3 ของจีน การอนุรักษ์ การพัฒนาการสืบทอด และการพัฒนาเศรษฐกิจภายในอำเภอหลงอันตั้งอยู่บนพื้นฐานของวัฒนธรรมนี้ ดังนั้น การศึกษาในด้านดังกล่าวจึงมีความสำคัญและคุณค่าอย่างยิ่ง งานวิจัยนี้ได้ศึกษาวัฒนธรรมการทำนาข้าวในอำเภอหลงอันผ่านการวิจัยเอกสารและการวิจัยภาคสนาม ทำความเข้าใจถึงภูมิหลังทางวัฒนธรรมและพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของวัฒนธรรมการทำนาข้าวของชาวจ้วงในอำเภอหลงอัน เพื่อวิเคราะห์สัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมและอัตลักษณ์ที่แสดงออกของการทำนาข้าวในอำเภอหลงอัน และสรุปความหมายแฝงทางจิตวิญญาณที่มีอยู่ในวัฒนธรรมการทำนาข้าวของชาวจ้วง

คำสำคัญ : อำเภอหลงอัน วัฒนธรรมการทำนาข้าวของชาวจ้วง อัตลักษณ์ที่แสดงออก สัญลักษณ์ทางวัฒนธรรม ความหมายแฝงทางจิตวิญญาณ

^{1*} สาขาทัศนศิลป์ ศิลปะการออกแบบและการจัดการวัฒนธรรม คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
Visual Arts, Art of Design and Cultural Management Program, Faculty of Fine and Applied Arts, Burapha University
E-mail: 2067667736@qq.com

² สาขาทัศนศิลป์ ศิลปะการออกแบบและการจัดการวัฒนธรรม คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
Visual Arts, Art of Design and Cultural Management Program, Faculty of Fine and Applied Arts, Burapha University
E-mail: sakesan@go.buu.ac.th

³ สาขาทัศนศิลป์ ศิลปะการออกแบบและการจัดการวัฒนธรรม คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
Visual Arts, Art of Design and Cultural Management Program, Faculty of Fine and Applied Arts, Burapha University
E-mail: rsuntrayuth@gmail.com

*Corresponding author

Abstract

Long'an is located in the northwest of Nanning, Guangxi Zhuang autonomous region in China. It boasts a rich heritage of the Zhuang ethnic minority rice farming culture, making it the birthplace of this agricultural tradition. The Zhuang people are a rice-cultivating ethnic group, and their rice farming culture, known as "Na" culture, forms the core system of Zhuang culture. The ancestors of the Zhuang people in Long 'an have developed rice farming methods and subsequently formed a series of "Na" cultural systems, including language, clothing, housing, food, and festivals. In 2013, Long'an was recognised as China's "Na Culture" Hometown. In 2015, it successfully made it to the third batch of China's important agricultural heritage list. Cultural protection, inheritance, development, and economic construction in Long'an have all revolved around these aspects, making this research particularly significant and valuable. This research used the method of documentary research and fieldwork to study and investigate the rice culture in Long'an to understand the historical background of the Zhuang ethnic minority rice farming culture in Long'an. The study has analysed the identity symbols of the Zhuang ethnic minority rice farming culture in Long'an. It has also summarised the spiritual connotation of the Zhuang ethnic minority rice farming culture.

Keywords: Long' an, Zhuang Ethnic Minority Rice Farming Culture, Identity of Expression, Cultural Symbols, Spiritual Connotation

1. บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของการวิจัย

ชาวจ้วงเป็นชนชาติที่มีวิถีชีวิตผูกพันกับการปลูกข้าว ในภาษาจ้วงคำว่า “น่า” หมายถึง “ทุ่งนา” ดังนั้น “วัฒนธรรมน่า” ตามคำเรียกของชาวจ้วงจึงหมายถึงวัฒนธรรมการทำนาข้าวทำนา และถือเป็นระบบหัวใจสำคัญของวัฒนธรรมจ้วง บรรพชนของชาวจ้วงได้นำข้าวป่านมาพัฒนาจนกลายเป็นพันธุ์ข้าวที่ปลูกได้ในเชิงเกษตรกรรม และบนพื้นฐานของการพัฒนาวิธีการผลิตข้าวนี้ ได้ก่อเกิดระบบวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับการทำงานในนา อาศัยอยู่ในพื้นที่นา ใช้ชีวิตโดยพึ่งพานา ทั้งในด้านอาหาร เครื่องนุ่งห่ม และความบันเทิง (Tan, 1997)

อำเภอหลงอันตั้งอยู่ทางตะวันตกเฉียงเหนือของเมืองหนานหนิง มณฑลกว่างซี สาธารณรัฐประชาชนจีน มีมรดกวัฒนธรรมการทำนาข้าวของชาวจ้วงที่อุดมสมบูรณ์ โดยมีลักษณะเด่นดังนี้ ประการแรก อำเภอหลงอันมีประชากรชาวจ้วงถึงร้อยละ 94 และมีชื่อสถานที่ที่มีคำว่า “น่า” ถึง 138 แห่ง รวมทั้งยังพบแหล่งโบราณคดีที่ขุดค้นพบเครื่องมือหินรูปเสียมจำนวน 58 แห่ง ทำให้อำเภอหลงอันเป็นหนึ่งในแหล่งกำเนิดของวัฒนธรรมการทำนาข้าว ประการที่สอง อำเภอหลงอันมีสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและสภาพภูมิอากาศที่เหมาะสม ชาวบ้านในพื้นที่ยังคงรักษาเทคนิคการทำนาข้าวที่สมบูรณ์แบบไว้อย่างครบถ้วน ซึ่งครอบคลุมตั้งแต่การเตรียมดิน การหว่านเมล็ด การดูแลรักษาในแปลงนา ไปจนถึงการเก็บเกี่ยวและการเก็บรักษาผลผลิต นอกจากนี้ ยังมีเครื่องมือการผลิตที่สอดคล้องกับขั้นตอนเหล่านี้อีกด้วย (Zhao, 2020) ประการที่สาม ชนบรกรรมนิยมและประเพณีที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมการทำนาข้าวมีเอกลักษณ์และความเป็นตัวแทนของชาวจ้วงอย่างชัดเจน เช่น เทศกาลเครื่องมือเกษตร เทศกาลหมางนาและเทศกาลมังกรฟางข้าวหลงอัน ซึ่งล้วนได้รับการบรรจุไว้ในบัญชีมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ระดับมณฑลกว่างซี ในปี ค.ศ. 2013 อำเภอหลงอันได้รับการยกย่องให้เป็น “บ้านเกิดของวัฒนธรรมน่า” ของจีน และในปี ค.ศ. 2015 ได้รับการคัดเลือกให้อยู่ในบัญชีรายชื่อของวัฒนธรรมทางการเกษตรที่สำคัญ รุ่นที่ 3 ของจีน ข้อมูล

เหล่านี้แสดงให้เห็นถึงคุณค่าที่ครอบคลุมและความพยายามในการอนุรักษ์วัฒนธรรมการทำนาข้าวของอำเภอหลงอันได้เป็นอย่างดี

ตั้งแต่ปี ค.ศ. 2008 เป็นต้นมา รัฐบาลอำเภอหลงอันได้ให้ความสำคัญและพัฒนา “วัฒนธรรมนา” อย่างต่อเนื่อง จนทำให้กลายเป็นจุดเด่นทางวัฒนธรรมของอำเภอ และในปัจจุบันก็ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง อย่างไรก็ตาม การวิจัยที่เกี่ยวข้องและเงื่อนไขทางเศรษฐกิจที่มีอยู่ยังไม่เพียงพอ ซึ่งในด้านวิชาการ มีนักวิจัยและผู้เชี่ยวชาญที่ศึกษาวัฒนธรรมการทำนาข้าวของหลงอัน รวมถึงผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องค่อนข้างน้อย โดยส่วนใหญ่เน้นไปที่เกษตรกรรมและโบราณคดีเป็นหลัก ทำให้ขาดเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับศิลปะศาสตร์และคติชนวิทยา ในด้านการนำไปปฏิบัติจริงในสังคม สัดส่วนของผู้ทำงานด้านวัฒนธรรมในท้องถิ่นของหลงอันมีจำนวนค่อนข้างน้อย โดยส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ ทำให้การถ่ายทอดความรู้ยังไม่เพียงพอ

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้น จะเห็นว่าอำเภอหลงอันถือเป็นแหล่งกำเนิดของวัฒนธรรมการทำนาข้าว ซึ่งพัฒนาและมีอิทธิพลต่อวิถีชีวิตของชาวจ้วงมาตลอดหลายพันปี เปี่ยมไปด้วยคุณค่าทางการวิจัยและความสำคัญในเชิงปฏิบัติ รวมทั้งยังมีปัญหาจริงในเชิงวิชาการและการปฏิบัติที่ต้องการการศึกษาเพิ่มเติม ซึ่งผลงานวิจัยเหล่านี้ มีส่วนช่วยในการพัฒนาและใช้ประโยชน์จากศักยภาพทางวัฒนธรรมของอำเภอหลงอัน ที่ช่วยสนับสนุนการพัฒนาทางเศรษฐกิจและการเติบโตของเมืองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.2.1 เพื่อวิเคราะห์สัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมและอัตลักษณ์ที่แสดงออกของการทำนาข้าวในอำเภอหลงอัน

1.2.2 เพื่อสรุปความหมายแฝงทางจิตวิญญาณที่มีอยู่ในวัฒนธรรมการทำนาข้าวของชาวจ้วงอำเภอหลงอัน

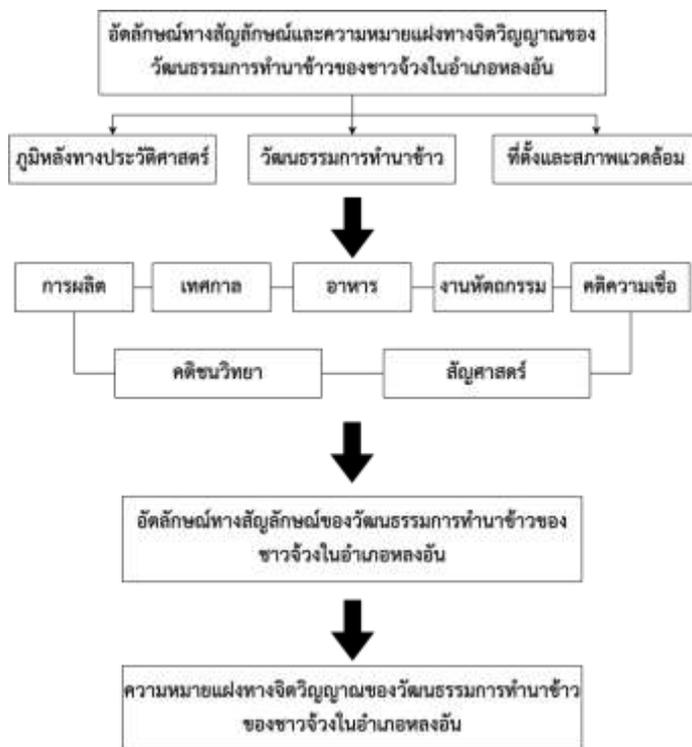
1.3 ขอบเขตการวิจัย

1.3.1 ขอบเขตเนื้อหา : ครอบคลุมวัฒนธรรมการทำนาข้าวของชาวจ้วงในอำเภอหลงอันและระบบวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้อง เช่น ชื่อสถานที่ทางภูมิศาสตร์ แหล่งโบราณคดีและมรดก ประเพณีและเทศกาล รวมถึงวัฒนธรรมบริโภคอาหาร ด้านวิชาการครอบคลุมเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับคติชนวิทยาและสัตวศาสตร์

1.3.2 ขอบเขตด้านพื้นที่ : อำเภอหลงอัน เมืองหนานหนิง มณฑลกว่างซี ซึ่งประกอบด้วย ตำบลเฉิงเซียง หมู่บ้านโป่ลางและหมู่บ้านหู่ฮ่าวในตำบลเฉียวเจี้ยน หมู่บ้านนาลงในตำบลนาลง ตำบลหนานหนวย และตำบลเยียนเจียง

1.4 กรอบแนวคิดของการวิจัย

งานวิจัยนี้มีพื้นฐานอยู่บนความเข้าใจที่เกี่ยวข้องกับต้นกำเนิดทางประวัติศาสตร์ สภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ และวัฒนธรรมการทำนาข้าวของชาวจ้วงในอำเภอหลงอัน ดำเนินการศึกษาเกี่ยวกับระบบวัฒนธรรมการทำนาข้าวของชาวจ้วงและความหมายแฝงทางจิตวิญญาณ โดยใช้ทฤษฎีคติชนวิทยาและสัตวศาสตร์ ซึ่งมีเนื้อหาที่ประกอบด้วย การแสดงออกทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ที่พัฒนาจากการทำนาข้าว เช่น เทศกาลอาหาร งานหัตถกรรมพื้นบ้านและการบูชาทางจิตวิญญาณ เพื่อวิเคราะห์สัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมและอัตลักษณ์ที่แสดงออกของการทำนาข้าวในอำเภอหลงอัน และสรุปความหมายแฝงทางจิตวิญญาณที่มีอยู่ในวัฒนธรรมการทำนาข้าวของชาวจ้วง

ภาพที่ 1 : กรอบแนวคิดของการวิจัย

2. วิธีดำเนินการวิจัย

2.1 การวิจัยเอกสาร : การค้นหาวรรณกรรมและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการทำนาข้าวของชาวจังหวัดผ่านอินเทอร์เน็ต และห้องสมุด รวมถึงเอกสารเกี่ยวกับคติชนวิทยา สัญลักษณ์ การออกแบบ และทฤษฎีการรับรู้

2.2 การวิจัยภาคสนาม : แบ่งออกเป็น การสำรวจ การสัมภาษณ์ และการสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม โดยวิธีการสำรวจนั้น ผู้วิจัยลงพื้นที่ศึกษาพิพิธภัณฑ์ชาติพันธุ์กว้างซี พิพิธภัณฑ์มณฑลกว้างซี หอนิทรรศการ “วัฒนธรรมนา” ศูนย์วัฒนธรรมในอำเภอหลงอัน แหล่งโบราณคดีวัฒนธรรมการทำนาข้าว (แหล่งโบราณคดีต้าหลงถาน แหล่งโบราณคดียาหวายตั้ง แหล่งโบราณคดีเต้าเสินซาน แหล่งโบราณคดีข้าวป่าดั้งเดิม แหล่งโบราณคดีรูปเคารพเทพเจ้าแห่งข้าว) หมู่บ้านโป่ล่าง หมู่บ้านหรูฮ่าวในตำบลเฉียวเจี้ยน หมู่บ้านนำถง ตำบลน่านถง ตำบลหนานหวย และตำบลเฉิงเซียง เพื่อเก็บข้อมูลขั้นปฐมภูมิ

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ที่ศึกษาเกี่ยวกับวัฒนธรรมการทำนาข้าวของชาวจังหวัดอำเภอหลงอัน (จำนวน 4 ท่าน) ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญและนักวิชาการด้านประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมการทำนาข้าว อำเภอหลงอัน จำนวน 1 ท่าน เจ้าหน้าที่ของกระทรวงวัฒนธรรม อำเภอหลงอัน จำนวน 1 ท่าน เจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐ อำเภอหลงอัน จำนวน 1 ท่าน ผู้สืบทอดของโครงการมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม อำเภอหลงอัน จำนวน 1 ท่าน โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับความรู้ด้านวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับการทำความเข้าใจและตีความ การสืบทอดและการเผยแพร่วัฒนธรรมการทำนาข้าวอำเภอหลงอัน สถานที่คืออำเภอหลงอัน เมืองหนานหนิง มณฑลกว้างซี

นอกจากนี้ ผู้วิจัยเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ โดยสำรวจอัตลักษณ์ของวัฒนธรรมการทำนาข้าว จำนวน 562 ฉบับ โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ซึ่งประกอบด้วยกลุ่มนักเรียน นักศึกษา ผู้ที่ประกอบอาชีพเกี่ยวกับอุตสาหกรรมทางการเกษตร กลุ่มเจ้าหน้าที่ผู้ทำงานในองค์กรธุรกิจและหน่วยงานราชการ เจ้าหน้าที่ด้านการศึกษา วัฒนธรรม เจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐ และนักท่องเที่ยว เพื่อทราบถึงอัตลักษณ์ทางสัญลักษณ์ และความหมายแฝง

ทางจิตวิญญาณของวัฒนธรรมการทำนา โดยดำเนินการแจกแบบสอบถามตามสถานที่ต่าง ๆ ในอำเภอหล่มอันมณฑลกว่างซี และแบบออนไลน์ แจกแบบสอบถามและรวบรวมโดยใช้แพลตฟอร์มการสำรวจแบบสอบถาม “Questionnaire Star”

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถามสำรวจอัตลักษณ์ของวัฒนธรรมการทำนาข้าวกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม จำนวน 562 คน โดยมีกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามในด้านอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
อายุต่ำกว่า 18 ปี	11	1.96
อายุ 18 – 25 ปี	56	9.96
อายุ 26 – 35 ปี	115	20.46
อายุ 36 – 45 ปี	172	30.6
อายุ 46 – 60 ปี	172	30.6
มากกว่า 60 ปี	36	6.41
รวม	562	100

จากตารางที่ 1 ผู้ตอบแบบสอบถามในด้านอายุ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 36 – 60 ปี คิดเป็นร้อยละเฉลี่ย 61.2 ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด รองลงมา คือ ช่วงอายุ 26 – 35 ปี คิดเป็นร้อยละ 20.46 ลำดับต่อมา ช่วงอายุ 18 – 25 ปี คิดเป็นร้อยละ 9.96 อายุมากกว่า 60 ปี คิดร้อยละ 6.41 และอายุต่ำกว่า 18 ปี คิดเป็นร้อยละ 1.96

ตารางที่ 2 แสดงค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามในด้านอาชีพ

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
นักเรียน นักศึกษา	19	3.38
เจ้าหน้าที่ด้านการศึกษาวัฒนธรรม	66	11.74
เจ้าหน้าที่หน่วยงานของรัฐ	66	11.74
เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานวัฒนธรรม	66	11.74
ผู้สืบทอดมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้	6	1.07
ผู้ที่ประกอบอาชีพเกี่ยวกับอุตสาหกรรมทางการเกษตร	201	35.77
ผู้ประกอบการอาชีพอิสระ หรือเจ้าหน้าที่ผู้ทำงานในองค์การธุรกิจ	138	24.56
รวม	562	100

จากตารางที่ 2 ผู้ตอบแบบสอบถามในด้านอาชีพ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ประกอบอาชีพอุตสาหกรรมทางการเกษตร คิดเป็นร้อยละ 35.77 รองลงมา คือ ผู้ประกอบอาชีพอิสระหรือเจ้าหน้าที่ผู้ทำงานในองค์การธุรกิจ คิดเป็นร้อยละ 24.56 ส่วนเจ้าหน้าที่ด้านการศึกษา เจ้าหน้าที่หน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานวัฒนธรรม แต่ละกลุ่มมีค่าเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 11.74 ลำดับต่อมา คืออาชีพนักเรียน นักศึกษา คิดเป็น

ร้อยละ 3.38 และผู้สืบทอดมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ คิดเป็นร้อยละ 1.07

จากการลงพื้นที่เก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง เพื่อสำรวจอัตลักษณ์ทางสัญลักษณ์ และความหมายแฝงทางจิตวิญญาณของวัฒนธรรมการทำนาของชาวจังหวัดในพื้นที่ยลลางัน เพื่อให้ผู้วิจัยนำข้อมูลองค์ความรู้เหล่านั้นมาสรุปและอภิปรายตามกรอบการวิเคราะห์และวัตถุประสงค์ของการศึกษา

3. สรุปผลการวิจัย

3.1 สัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมและอัตลักษณ์ในวัฒนธรรมการทำนาข้าวของชาวจังหวัดลลางัน

จากการลงพื้นที่ภาคสนาม สัมภาษณ์และสำรวจผ่านแบบสอบถาม ทำให้ผู้วิจัยเข้าใจถึงอัตลักษณ์ที่หลากหลายซึ่งมีอยู่ในวัฒนธรรมการทำนาข้าว อำเภอลลางัน ที่ส่วนใหญ่จะถ่ายทอดออกมาให้อยู่ในรูปแบบของ “แหล่งโบราณคดี ประเพณีเทศกาล อาหารการกิน ความเชื่อ และโครงการมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม” เป็นต้น และผสมผสานเข้ากับการแจกแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ตามความเป็นจริง โดยใช้ แบบสอบถามเกี่ยวกับเนื้อหาที่เป็นตัวแทนของวัฒนธรรมการทำนาข้าว อำเภอลลางัน และการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านวัฒนธรรมการทำนาข้าว อำเภอลลางันอย่างลึกซึ้ง ทำให้ได้รับข้อมูลเกี่ยวกับเนื้อหาที่เป็นตัวแทนของวัฒนธรรมการทำนาข้าว อำเภอลลางันและผลการวิจัย เพราะเหตุนี้จึงสามารถวิเคราะห์อัตลักษณ์ของสิ่งที่เป็นตัวแทน และสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมในการทำนาข้าวของชาวจังหวัดลลางัน เพื่อสรุปออกมาเป็นความหมายแฝงทางจิตวิญญาณได้

3.1.1 การวิเคราะห์สัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมและอัตลักษณ์ที่เป็นตัวแทนของมรดกทางโบราณคดี

จากการที่ผู้วิจัยได้เดินทางไปสำรวจแหล่งโบราณคดีในอำเภอลลางัน เช่น แหล่งโบราณคดีต้าหลางถาน แหล่งโบราณคดีต้าเซินซาน แหล่งโบราณคดีหย่าฮวยตัง แหล่งโบราณคดีข้าวป่าดั้งเดิม หมู่บ้านโป๊ลาง และหมู่บ้านหรูฮ่าในตำบลเฉียวเจียน รวมถึงการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ท่านหวงเหลียนฟาง ท่านเหลยอินจาง อาจารย์หลิวโย่วจ้าว และชาวบ้านทั่วไป พบว่า “พลั่วหินขนาดใหญ่” เคยเป็นเครื่องมือการเกษตรของชาวจังหวัดในอดีต จากการค้นพบทางโบราณคดี พบว่า พลั่วหินขนาดใหญ่มีบทบาทสำคัญในพิธีกรรมเกี่ยวกับการปลูกข้าวมากกว่าการใช้งานทั่วไปในเชิงเกษตรกรรม พิธีกรรมเหล่านี้สะท้อนถึงค่านิยมและคุณค่าของวัฒนธรรมที่มีต่อธรรมชาติ การเกษตร และการขอพรให้ได้ผลผลิตที่อุดมสมบูรณ์ ซึ่งอาจเปรียบได้ว่าเครื่องมือ “พลั่วหิน” ได้เดินทางข้ามกาลเวลาผ่านยุคสมัยกว่า 1,000 ปี จนมาถึงปัจจุบัน โดยได้รับการขุดค้นและศึกษาจากนักโบราณคดี พร้อมทั้งได้รับการยอมรับจากชาวจังหวัดว่าเป็นสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับวัฒนธรรมการทำนาข้าวของตน ทั้งนี้ จากมุมมองของรูปทรงหน้าที่ใช้ใช้งาน และเรื่องราวที่เกี่ยวข้อง อาจกล่าวได้ว่าพลั่วหินขนาดใหญ่ได้กลายเป็นตัวแทนที่สะท้อนถึงวิถีชีวิตและความเชื่อของผู้คนในยุคหนึ่ง

นอกจากนี้ จากการวิเคราะห์แบบสำรวจเกี่ยวกับ “เนื้อหาที่เป็นตัวแทนของวัฒนธรรมการทำนาข้าวของชนชาติจังหวัดลลางัน” พบว่าเครื่องมือ “พลั่วหินขนาดใหญ่” นี้ได้รับการยอมรับว่าเป็นอัตลักษณ์ในแหล่งโบราณคดีที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมการทำนาข้าวมากที่สุด โดยคิดเป็นร้อยละ 82.4 ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามในแต่ละช่วงอายุและอาชีพล้วนมีระดับการยอมรับต่อสัญลักษณ์ของพลั่วหินขนาดใหญ่ค่อนข้างสูง อย่างไรก็ตาม ร้อยละ 17.6 ของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งรวมถึง ผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานด้านวัฒนธรรม ครูอาจารย์ และพนักงานในภาคธุรกิจอื่น ๆ มีความเห็นและยอมรับว่า “ข้าวป่า” เป็นอัตลักษณ์ที่เป็นตัวแทน เนื่องจากเป็นต้นกำเนิดการปลูกข้าวของอำเภอลลางัน โดยให้ความสำคัญคุณค่าทางประวัติศาสตร์และความหมายของข้าวป่าในบริบทของวัฒนธรรมการทำนาข้าว

และถูกมองว่าเป็นสัญลักษณ์มรดกวัฒนธรรมการทำนาข้าวของลลางันที่มีความโดดเด่นเป็นอย่างมาก ในทางทฤษฎีนั้น เพียร์ซ (Peirce) ให้ความหมายของ “สัญลักษณ์” ว่าเป็นสิ่งที่แทนหรือแสดงถึงสิ่งอื่น และสามารถเข้าใจหรืออธิบายโดยมนุษย์ อีกทั้งยังมีความหมายต่อมนุษย์ในบางระดับ โดยสัญลักษณ์ประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ประการ ได้แก่ สื่อกลาง (the Medium) วัตถุที่ถูกอ้างอิง (the Object) และ เนื้อหาการตีความ (the Interpretant)

ซึ่งตามความสัมพันธ์ระหว่างสัญลักษณ์กับวัตถุ สามารถแบ่งสัญลักษณ์ออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่สัญลักษณ์ที่มีความคล้ายคลึง (Icon) สัญลักษณ์ที่ชี้แนะ (Index) และสัญลักษณ์ที่เป็นนามธรรม (Symbol) (Zhao as cited in Peirce, 2014) ทั้งนี้ สัญลักษณ์ที่มีความคล้ายคลึงใช้ “ความคล้ายคลึงโดยตรง” ระหว่างสัญลักษณ์และวัตถุที่อ้างอิงเป็นหลักในการระบุ ส่วนสัญลักษณ์ที่ชี้แนะ “ความสัมพันธ์ภายใน” ระหว่างสัญลักษณ์และวัตถุที่อ้างอิงเพื่อทำความเข้าใจ และสัญลักษณ์เชิงนามธรรมนั้นไม่ได้มีความสัมพันธ์ด้านรูปลักษณ์หรือความเชื่อมโยงโดยธรรมชาติระหว่างสัญลักษณ์และวัตถุที่อ้างอิง แต่ตีความความหมายผ่าน “การแทนค่า การเปรียบเทียบ หรือการเชิงสัญลักษณ์” ของสิ่งหนึ่ง เมื่อนำมาวิเคราะห์ถึงสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมของเครื่องมือ “พลั่วหินขนาดใหญ่” ตามกรอบนี้ พบว่าสื่อกลางคือ “พลั่วหิน” ที่ขุดพบในแหล่งโบราณคดี วัตถุที่อ้างอิง คือเครื่องมือที่ใช้ในกิจกรรมเกษตรกรรมและพิธีกรรมของบรรพชนชาวจ้วงในอดีต และเนื้อหาการตีความของผู้คน คือตัวแทนวัฒนธรรมการทำนาข้าวของชาวจ้วง และจากมุมมองของสัญลักษณ์ที่ชี้แนะและสัญลักษณ์เชิงนามธรรม “พลั่วหินขนาดใหญ่” มีความสัมพันธ์กับการเกษตรกรรมในฐานะเครื่องมือ ซึ่งในระดับปัจเจกยังถือเป็นตัวแทนของวิถีชีวิตและความเชื่อด้วย ดังนั้น “พลั่วหินขนาดใหญ่” จึงเปรียบได้กับสัญลักษณ์ตัวแทนของวัฒนธรรมการทำนาข้าว และถูกถ่ายทอดไปในสังคมอย่างกว้างขวาง

3.1.2 การวิเคราะห์สัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมและอัตลักษณ์ที่เป็นตัวแทนของประเพณีและเทศกาล

คติชนประกอบด้วย แก่นแท้ของคติชน องค์ประกอบของคติชน สายสัมพันธ์ของคติชน ชุดของคติชน และระบบคติชน โดยผู้คนในชุมชนจะยอมรับ นำไปบูรณาการ และสืบทอดคติชนประเภทต่าง ๆ ในสภาพแวดล้อมการดำรงชีวิตของพวกเขา โดยการรวมตัวกันเป็นกลุ่ม และสร้างธรรมเนียมปฏิบัติและกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับคติชนเหล่านั้น (Wu, 2011) วัฒนธรรมการทำนาข้าวของอำเภอหลงอันสะท้อนผ่านกิจกรรมคติชนหลายประเภท เช่น ประเพณีเทศกาลและวัฒนธรรมการบริโภคอาหาร จากการศึกษาวิจัยได้มีส่วนร่วมในเทศกาลสำคัญ 3 เทศกาล พบว่าสถานที่ รูปแบบกิจกรรม และความสัมพันธ์กับวัฒนธรรมการทำนาข้าวของแต่ละเทศกาลนั้นแตกต่างกันบ้าง โดยหัวใจสำคัญของ “เทศกาลวันที่สามเดือนสาม” อยู่ที่กิจกรรมการร้องเพลงพื้นบ้านที่ทะเลสาบเกิงว่าง โดยเนื้อหาของเพลงพื้นบ้านส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับการทำงาน การใช้ชีวิตประจำวัน และความรู้จักซึ่งมีลักษณะเรียบง่าย ตรงไปตรงมานอกจากนี้ ยังมีพิธีกรรมบวงสรวงและการอธิษฐานที่ยังคงสืบทอดในช่วงเทศกาล แม้ว่าเทศกาลนี้จะมีความสำคัญในมณฑลกว่างซีระดับโดยทั่วไปก็ตาม แต่การจัดงานในอำเภอหลงอันมีความยิ่งใหญ่และเป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง ถือเป็นลักษณะเด่นของการจัดประเพณีเทศกาล ส่วนหัวใจสำคัญของ “เทศกาลเครื่องมือเกษตร” นั้น อยู่ที่กิจกรรมบวงสรวง “เทพสามโลก(ซานเจียเสิน)” และการแสดงเครื่องมือเกษตรในเมืองนาถ โดยมีกิจกรรมที่เชื่อมโยงกับการผลิตทางการเกษตรอย่างชัดเจน ชาวบ้านบางครัวเรือนยังคงเก็บรักษาเครื่องมือเกษตรแบบดั้งเดิมและใช้ในชีวิตประจำวันอยู่บ้าง ที่เมืองนาถยังมีห้องจัดแสดงเครื่องมือเกษตรขนาดเล็กที่รวบรวมจากชาวบ้าน ซึ่งมีการนำมาจัดแสดงบ้างในช่วง “เทศกาลเครื่องมือเกษตร” โดยเครื่องมือเกษตรเหล่านี้ไม่เพียงแต่เป็นอุปกรณ์สำคัญในการผลิตข้าวเท่านั้น แต่ยังสามารถสะท้อนถึงความขยันขันแข็งและภูมิปัญญาของชาวจ้วงในอำเภอหลงอัน เป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ของการทำงาน และเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยขับเคลื่อนการผลิตทางการเกษตรอีกด้วย เทศกาลนี้จึงแสดงให้เห็นถึงเนื้อหาที่เป็นตัวแทนของวัฒนธรรมการทำนาข้าวอำเภอหลงอัน ส่วน “เทศกาลหมางนาหรือพิธีบวงสรวงเทพข้าว” มีการจัดขึ้นที่หมู่บ้านหรืออำเภอเมืองเฉียวเจี้ยน โดยมีพิธีกรรมที่สะท้อนรูปแบบคติชนแบบดั้งเดิมที่เต็มไปด้วยกลิ่นอายความเชื่อพื้นบ้าน การเฉลิมฉลองประกอบด้วยขั้นตอน กิจกรรม บุคคล อุปกรณ์ สถานที่ และลำดับพิธีกรรมที่ซับซ้อน ครอบคลุมทุกช่วงของการผลิตข้าว ตั้งแต่ขั้นเตรียมการไปจนถึงช่วงกลางของกระบวนการผลิต ถือเป็นลักษณะเด่นของวัฒนธรรมพื้นบ้านในอำเภอหลงอัน ไม่นานมานี้ ด้วยการสนับสนุนจากทางรัฐบาล การมีส่วนร่วมของภาคประชาชน และการมาเยี่ยมชมของนักท่องเที่ยว ทำให้เทศกาลเหล่านี้มีการพัฒนามากขึ้น โดยแต่ละตำบล หมู่บ้าน และชุมชนในอำเภอหลงอันมีการจัดงานในวันและขนาดที่ต่างกันเล็กน้อย แต่ทั้งหมดล้วนเป็นเทศกาลสำคัญที่เฉลิมฉลองร่วมกันได้ในวงกว้าง ดังนั้นลักษณะของประเพณีเทศกาลในวัฒนธรรมการทำนาข้าวของอำเภอหลงอันจึงสะท้อนถึงความปรารถนาด้านการเก็บเกี่ยว การให้ความสำคัญกับเครื่องมือเกษตร และการเคารพและสืบทอดพิธีบวงสรวงเทพข้าว ซึ่งได้ก่อเกิดเป็น

วัฒนธรรมการร้องเพลงพื้นบ้าน วัฒนธรรมเครื่องมือเกษตร และวัฒนธรรมพิธีกรรมที่โดดเด่นในประเพณีเทศกาลของอำเภอหลางอัน

จากการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามเกี่ยวกับ “เนื้อหาที่เป็นตัวแทนของวัฒนธรรมการทำนาข้าวอำเภอหลางอัน” พบว่าเทศกาลที่เป็นตัวแทนที่สำคัญ 3 อันดับแรกได้แก่ เทศกาลวันที่สามเดือนสาม คิดเป็นร้อยละ 47.39 เทศกาลเครื่องมือเกษตร คิดเป็นร้อยละ 35.01 และ เทศกาลหมางนาหรือพิธีบวงสรวงเทพเจ้า คิดเป็นร้อยละ 32.69 ส่วนเทศกาลอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 15.09 มีสัดส่วนน้อยลงตามความต้องการเฉพาะของชาวบ้านในแต่ละหมู่บ้านซึ่งอาจแตกต่างกันไปตามบริบทท้องถิ่นและความเชื่อเฉพาะกลุ่ม

ตามการตีความองค์ประกอบ 3 ประการของสัญลักษณ์ในทฤษฎีสัญศาสตร์ของเพียร์ซนั้น จะเห็นว่าสื่อกลางของสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมของทั้ง 3 เทศกาลข้างต้นคือชื่อเรียกของเทศกาล ส่วนวัตถุที่อ้างอิงคือกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการอธิษฐาน พิธีกรรม และการเฉลิมฉลองในแต่ละช่วงของการผลิตทางการเกษตร และเนื้อหาการตีความของผู้คนคือความปรารถนาของเทศกาลในวัฒนธรรมการทำนาข้าวของชาวจ้วง จากมุมมองของสัญลักษณ์ที่ชี้แนะจะเห็นว่าแต่ละประเพณีและเทศกาลมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับแต่ละช่วงของการผลิตข้าว โดยนำเสนอผ่านสัญลักษณ์เทศกาลที่แทนความหวังและความปรารถนาในวัฒนธรรมการทำนาข้าวที่มีการเผยแพร่ออกไปในวงกว้าง

3.1.3 การวิเคราะห์สัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมและอัตลักษณ์ที่เป็นตัวแทนของวัฒนธรรมการบริโภคอาหาร

จากการศึกษาวิถีชีวิตและวัฒนธรรมการบริโภคอาหารในพื้นที่ต่าง ๆ ของอำเภอหลางอัน ผู้วิจัยพบว่าภายใต้กระแสการพัฒนาทางประวัติศาสตร์ การหล่อเลี้ยงของสิ่งแวดล้อม และอิทธิพลของชนบประเพณีในชีวิตประจำวัน ชาวจ้วงได้สืบทอดและสร้างสรรค์อาหารที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมการทำนาข้าวมาอย่างยาวนาน โดยมีข้าวเจ้า ข้าวเหนียว บะหมี่ข้าว สาโทหรือเหล้าที่ผลิตมาจากข้าว เป็นหลัก อาหารเหล่านี้ค่อย ๆ กลายเป็นลักษณะเด่นและสัญลักษณ์ของวัฒนธรรมการบริโภคอาหารที่สะท้อนวัฒนธรรมการทำนาข้าวของชาวจ้วงในอำเภอหลางอัน จากการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามเกี่ยวกับ “เนื้อหาที่เป็นตัวแทนของวัฒนธรรมการทำนาข้าวของชนชาติจ้วงในอำเภอหลางอัน” พบว่า ในกลุ่มอาหารที่มีข้าวเจ้าเป็นวัตถุดิบหลัก อาหารที่โดดเด่น 10 อันดับแรก ได้แก่ ข้าวสวย ข้าวเหนียว ข้าวต้ม ข้าวห่าสี ก๋วยเตี๋ยวน้ำ ก๋วยเตี๋ยวเส้นสด โจ๊กข้าวโพด ขนมบ๊ะจ่าง ขนมข้าวเหนียวบด เหล้าที่ผลิตมาจากข้าว ไส้กรอกเลือดหมู และเค้กข้าว ซึ่งบางเมนูเป็นอาหารประจำวันตลอดทั้งปี เช่น ข้าวสวย โจ๊กข้าวโพด และก๋วยเตี๋ยวน้ำ ขณะที่บางเมนูจะเตรียมเฉพาะในช่วงเทศกาลหรือพิธีกรรมสำคัญ เช่น ข้าวห่าสี ขนมบ๊ะจ่าง และขนมข้าวเหนียวบด ส่วนในบรรดาอาหารทั้งหมด ข้าวเหนียวห่าสี หรือที่เรียกว่า ข้าวห่าสี เป็นตัวแทนสำคัญ โดยได้รับชื่อเรียกจากสีสนั้ทั้ง 5 ได้แก่ สีดำ สีแดง สีเหลือง สีม่วง และสีขาว ซึ่งเกิดจากการนำข้าวเหนียวมาต้มด้วยสีธรรมชาติโดยข้าวห่าสีจะมีสีสนั้สดใสและมีกลิ่นหอมอ่อน ๆ ของพืชสมุนไพร นอกจากนี้ยังเป็นเมนูที่ขาดไม่ได้ในเทศกาล “วันที่สามเดือนสาม” ของมณฑลกว่างซีอีกด้วย ข้าวห่าสีมักถูกนำไปใช้ในพิธีบวงสรวงเทพเจ้า และถือเป็นสัญลักษณ์ของความโชคดี ความเจริญรุ่งเรือง และการเก็บเกี่ยวที่อุดมสมบูรณ์ จึงถือเป็นสัญลักษณ์ที่สำคัญของวัฒนธรรมการบริโภคอาหาร

เมื่อนำข้าวห่าสีมาวิเคราะห์ผ่านองค์ประกอบ 3 ประการของสัญลักษณ์ตามทฤษฎีสัญศาสตร์ของเพียร์ซ จะเห็นได้ว่าสื่อกลางคือข้าวห่าสี วัตถุที่อ้างอิงคือผลผลิตทางการเกษตรและกิจกรรมการผลิต และเนื้อหาการตีความคือความหมายที่ผู้คนมอบให้ เช่น ความโชคดี ความเจริญรุ่งเรือง และการเก็บเกี่ยวที่อุดมสมบูรณ์ จากมุมมองของสัญลักษณ์เชิงนามธรรม ข้าวห่าสีได้ขยายความหมายที่ลึกซึ้งของวัฒนธรรมคติชนที่เกี่ยวข้องกับการปลูกข้าว และถือเป็นตัวแทนของมรดกวัฒนธรรมที่สำคัญของชาวจ้วงในอำเภอหลางอัน

3.1.4 การวิเคราะห์สัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมและอัตลักษณ์ที่เป็นตัวแทนของประเพณีความเชื่อ

ชาวจ้วงในกลุ่มวัฒนธรรมการทำนาข้าวมีความเชื่อและการบูชาเรื่องสัตว์ที่เกี่ยวข้องกับการปลูกข้าว โดยในงานศึกษาของเหลียงถึงว่างและเหลียงอิงจางที่เกี่ยวข้องกับเรื่องวัฒนธรรมการทำนาข้าวของชาวจ้วงและการพัฒนา

สังคมมีการกล่าวถึงเรื่องเล่าและความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับกบและนก ซึ่งเชื่อมโยงกับที่มาของเมล็ดพันธุ์ข้าวและกระบวนการปลูกข้าว (Lei, 2009; Liang, 2006) จากการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามเกี่ยวกับ “เนื้อหาที่เป็นตัวแทนของวัฒนธรรมการทำนาข้าวอำเภอหลงอัน” พบว่าชาวจ้วงในอำเภอหลงอันมีความเชื่อเรื่องกบและนกกระยางว่าเป็นสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรม โดยมีสัดส่วนที่เชื่อเรื่องกบร้อยละ 55.63 และนกกระยางร้อยละ 41.66 อย่างไรก็ตามมีผู้ตอบแบบสอบถามจำนวนหนึ่งให้การยอมรับว่า มังกร คิดเป็นร้อยละ 1.96 และนกฟีนิกซ์หรือหงส์ คิดเป็นร้อยละ 0.75 เป็นสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่เป็นตัวแทนของประเพณีความเชื่อ เนื่องจากในวัฒนธรรมผ้าทอของชาวจ้วง มักนำคติความเชื่อเรื่องมังกรและนกฟีนิกซ์มาสร้างเป็นลวดลายดั้งเดิม

เมื่อนำมาวิเคราะห์ผ่านองค์ประกอบ 3 ประการของสัญลักษณ์ตามทฤษฎีสัญศาสตร์ของเพียร์ซ จะเห็นว่าสื่อกลางคือกบและนกกระยาง วัตถุที่อ้างอิงคือเทพแห่งข้าว เทพสายฟ้า และเทพแห่งฝน ส่วนเนื้อหาการตีความนั้นมีความหมายในลักษณะที่เป็นมงคล เช่น ฟ้าฝนตกต้องตามฤดูกาล ความเจริญรุ่งเรือง และความอุดมสมบูรณ์ ฯลฯ ซึ่งในมุมมองของสัญลักษณ์เชิงนามธรรม สัญลักษณ์ของกบและนกกระยางกลายเป็นสัญลักษณ์เชิงภาพลักษณ์ที่สะท้อนถึงวัฒนธรรมการทำนาข้าว ผ่านการแสดงออกและการเผยแพร่ในฐานะตัวแทนความหมายที่ดีงามของวัฒนธรรมชาวจ้วง

3.1.5 การวิเคราะห์สัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมและอัตลักษณ์ที่เป็นตัวแทนของโครงการมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม

จากการสำรวจพิพิธภัณฑมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้และสัมภาษณ์กับคุณหลี่จิง ผู้วิจัยพบว่า อัตลักษณ์ “มังกรฟางข้าวหลงอัน” มีลักษณะที่สะท้อนถึงวัฒนธรรมการทำนาข้าวและเอกลักษณ์ท้องถิ่นอย่างเห็นได้ชัด โดยเฉพาะความหมายเชิงสัญลักษณ์ของ “มังกร” ซึ่งเป็นตัวแทนสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมของจีนที่มีความหมายลึกซึ้งและแสดงถึงความเป็นมงคล โดยวัฒนธรรมการทำนาข้าวของชาวจ้วง มังกรมักสะท้อนถึงการผสมผสานระหว่างวัฒนธรรมอันและวัฒนธรรมจ้วง การศึกษานี้จะเน้นศึกษาสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมของ “มังกรฟางข้าวหลงอัน” ในด้านของวัสดุและการถักทอฟางข้าวด้วยมือ ซึ่งสามารถสะท้อนแก่นแท้ของวัฒนธรรมการทำนาได้อย่างดีเยี่ยม จากการตีความ 3 องค์ประกอบของสัญลักษณ์ในทฤษฎีสัญศาสตร์ของเพียร์ซ มังกรฟางข้าวหลงอันคือผลงานศิลปะที่มีพื้นฐานมาจากหัตถกรรมฟางข้าว มีสื่อกลางเป็นรูปลักษณ์ ท่ามกลางเทศกาลเฉลิมฉลองและการแสดง ได้ถ่ายทอดให้เห็นถึงท่าทางของ “มังกรมงคลโอบยิบ มังกรทะยานสู่ฟ้า” โดยมีวัตถุที่อ้างอิงเป็น “มังกร ราชามังกร” ส่งผลให้บรรยากาศของกิจกรรมเปี่ยมไปด้วยการอวยพรให้ลมฝนต้องตามฤดูกาล นำพามาซึ่งความสุขและความเป็นสิริมงคล โดยใช้ความเชื่อมโยงระหว่างฟางข้าว และการทำนามาใช้เพื่อแสดงความหมายโดยนัย สร้างสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่เป็นตัวแทนของวัฒนธรรมการทำนาข้าวได้อย่างครอบคลุม

จากการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามเกี่ยวกับ “เนื้อหาที่เป็นตัวแทนของวัฒนธรรมการทำนาข้าวอำเภอหลงอัน” พบว่า “เทศกาลหมางนา” เป็นสัญลักษณ์ที่เป็นตัวแทนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 29.98 รองลงมาคือ “เทศกาลเครื่องมือเกษตร” คิดเป็นร้อยละ 29.59 “มังกรฟางข้าวหลงอัน” คิดเป็นร้อยละ 20.12 และผู้ตอบแบบสอบถามบางส่วนมีความเห็นว่า มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมอื่น ๆ เป็นสัญลักษณ์ที่เป็นตัวแทน คิดเป็นร้อยละ 20.31 ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นนักเรียน นักศึกษา เจ้าหน้าที่รัฐ เจ้าหน้าที่ด้านวัฒนธรรม และผู้สืบทอดมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ ดังนั้นความเข้าใจและการรับรู้เกี่ยวกับเทศกาลทางวัฒนธรรมของผู้ตอบแบบสอบถามอยู่ในระดับปานกลาง โดยช่วงอายุของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คือช่วง 18-60 ปี และมีแนวโน้มเป็นผู้คนรุ่นใหม่ เนื่องจาก “เทศกาลหมางนา” และ “มังกรฟางข้าวหลงอัน” เป็นเทศกาลดั้งเดิมที่มีความซับซ้อนและละเอียดอ่อน โดยเกี่ยวข้องกับผู้ประกอบพิธี พิธีกรรมทางศาสนา และสถานที่ประกอบพิธี อีกทั้งภาษาที่ใช้ยังเป็นภาษารูปแบบโบราณ ทำให้ยากต่อความเข้าใจ และในปัจจุบันมีเพียงบางหมู่บ้านเท่านั้นที่ยังคงจัดงานเทศกาลนี้อยู่ อีกทั้ง “เทศกาลเครื่องมือเกษตร” นั้น เยาวชนรุ่นใหม่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการใช้เครื่องมือการเกษตรแบบดั้งเดิมน้อยลง จึงทำให้ความผูกพันลดลง

3.1.6 การวิเคราะห์สัญลักษณ์และอัตลักษณ์ของวัฒนธรรมนา

ในพื้นที่ของชาวจ้วงและชาวดั่งในประเทศจีน คำว่า “นา” ใช้เรียกที่นาข้าว โดยในอักษรโบราณของชาวจ้วง คำว่า “นา” ประกอบด้วยส่วนบนของตัวอักษรจีน “那” และส่วนล่างของตัวอักษรจีน “田” ซึ่งสื่อถึงนาข้าว ดังนั้นวัฒนธรรมการทำนาข้าวในท้องถิ่นนี้จึงเรียกว่า “วัฒนธรรมนา” ทั้งนี้ อำเภอหลงอันมีชื่อหมู่บ้านที่มีคำว่า “นา” มากถึง 138 แห่ง สะท้อนถึงองค์ประกอบทางวัฒนธรรมที่สืบทอดมาอย่างยาวนานหลายร้อยปี คำว่า “นา” ตามตัวอักษรของชาวจ้วงเป็นการผสมผสานระหว่างวัฒนธรรมภาษาเขียนของชนชาติจ้วงและวัฒนธรรมอักษรจีนและความหมายอย่างกว้างยังสามารถสื่อถึงตัวแทนของวัฒนธรรมการทำนาข้าวโดยรวมอีกด้วย ในปี ค.ศ. 2013 อำเภอหลงอันได้รับการขนานนามว่า “บ้านเกิดของวัฒนธรรมนา” ทำให้วัฒนธรรมนี้กลายเป็นสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่สำคัญของอำเภอหลงอัน หากมองจากมุมมองของความหมายและลักษณะของตัวอักษร คำว่า “นา” ทั้งในภาษาจีนและภาษาเขียนของชนชาติจ้วงถูกมองว่าเป็นสัญลักษณ์ตัวแทนที่สำคัญของวัฒนธรรมการทำนาข้าวในอำเภอหลงอัน โดยเป็นทั้ง สัญลักษณ์ทางภาษา (Language Symbol) และ สัญลักษณ์เชิงภาพลักษณ์ (Visual Symbol) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์จากแบบสอบถาม “เนื้อหาที่เป็นตัวแทนของวัฒนธรรมการทำนาข้าว อำเภอหลงอัน” ในด้านสัญลักษณ์ภาพกราฟิก พบว่า โดยคำว่า “นา” ได้รับการยอมรับคิดเป็นร้อยละ 19.54 รองจากปลั้วหินขนาดใหญ่ที่ได้รับการยอมรับมากกว่า คิดเป็นร้อยละ 33.66 นอกจากนี้ผู้ตอบแบบสอบถามบางส่วนมีความเห็นว่า ข้าวสาร (คิดเป็นร้อยละ 19.15) เครื่องมือเกษตร (คิดเป็นร้อยละ 14.89) ข้าวป่า (คิดเป็นร้อยละ 7.93) และมังกรฟางข้าว (คิดเป็นร้อยละ 4.84) เป็นตัวแทนของสัญลักษณ์ภาพกราฟิกในวัฒนธรรมการทำนาของอำเภอหลงอัน อีกทั้งจากการวิเคราะห์ผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า ส่วนใหญ่เป็นเจ้าของหน้าที่ของรัฐ เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานวัฒนธรรม เจ้าหน้าที่ด้านการศึกษา ซึ่งเป็นผู้ที่รอบรู้ข้อมูลเกี่ยวกับวัฒนธรรมนา อีกทั้งยังมีกลุ่มประกอบอาชีพอุตสาหกรรมเกษตร จึงคุ้นเคยกับตัวอักษรคำว่า “นา” เป็นอย่างดี

เมื่อนำมาวิเคราะห์ตามทฤษฎีสัญศาสตร์ของเพียร์ซ คำว่า “นา” ทำหน้าที่เป็นสื่อกลาง โดยมีวัตถุที่อ้างอิง คือข้าว นา และกิจกรรมการเพาะปลูก ส่วนเนื้อหาการตีความคือวัฒนธรรมการทำนาข้าว ดังนั้น คำว่า “นา” จึงผสมผสานความหมายเชิงสัญลักษณ์ของตัวอักษรกับสัญลักษณ์ที่ชี้ความสัมพันธ์ระหว่างข้าว นา และวัฒนธรรมการทำนาข้าว ดำเนินการเผยแพร่โดยมีคำว่า “นา” เป็นตัวแทนของการทำนาข้าว

3.2 ความหมายแฝงทางจิตวิญญาณ ในวัฒนธรรมการทำนาข้าวของชาวจ้วง อำเภอหลงอัน

จากการวิเคราะห์สัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมและอัตลักษณ์ที่เป็นตัวแทนในแต่ละด้านของวัฒนธรรมการทำนาข้าวในอำเภอหลงอัน ผู้วิจัยได้สรุปความหมายแฝงทางจิตวิญญาณของชาวลองอันที่ได้พัฒนามาเป็นเวลายาวนานภายใต้วัฒนธรรมการทำนาข้าวนี้ ทั้งนี้ผู้วิจัยยังเก็บรวบรวมข้อมูลผ่านแบบสอบถาม โดยใช้รูปแบบคำถามแบบเลือกได้หลายข้อ (multiple choice) และจัดลำดับผลตามสัดส่วนการเลือกของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด เพื่อสะท้อนมุมมองของผู้คนที่มีต่อคุณค่าและจิตวิญญาณของวัฒนธรรมการทำนาในพื้นที่

3.2.1 รูปแบบการผลิตแบบพึ่งพาตนเอง

รูปแบบการดำรงชีวิตแบบพึ่งพาตนเอง โดยปรับให้เข้ากับวิถีชีวิตสมัยใหม่ที่เน้นการพึ่งพาตนเองในด้านการผลิต การบริโภค และการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ปัจจุบัน อำเภอหลงอันยังคงรักษาวิถีการผลิตด้วยการปลูกข้าว ซึ่งการเกษตรยังคงเป็นแหล่งรายได้หลักสำหรับชีวิตและเศรษฐกิจของคนในพื้นที่ การพัฒนาอุตสาหกรรมและการก่อสร้างเชิงพาณิชย์ต่าง ๆ ล้วนตั้งอยู่บนฐานของอุตสาหกรรมเกษตร เช่น การปลูกข้าว พืชผลทางการเกษตร ผักและผลไม้ ฯลฯ ซึ่งความต้องการในชีวิตประจำวันของชาวบ้านในท้องถิ่น สามารถเติมเต็มความพึงพอใจและมูลค่าการแลกเปลี่ยนได้จากรูปแบบการผลิตที่พึ่งพาตนเอง ยกตัวอย่างเช่น ผู้วิจัยได้ทำการสำรวจตลาดในพื้นที่ของตำบลและอำเภอ ทำให้ทราบถึง “วัฒนธรรมแบรนด์เชิงพาณิชย์” ภายในห้างสรรพสินค้าในเมืองอื่น ๆ จะเน้นความสวยงามและทันสมัย ซึ่งแตกต่างกับวัฒนธรรมแบรนด์ในอำเภอหลงอัน โดยส่วนใหญ่จะเป็นผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับพืชสมุนไพร

รากไม้ การสานไม้/ฟางข้าว หัตถกรรมจากไม้ เส้นก้วยเดี่ยวแปงข้าวเจ้าทำมือ ของประดับทำมือ รวมถึงผลิตภัณฑ์จาก “วัฒนธรรมทางธรรมชาติ” ที่เกี่ยวกับการปลูกพืชผักผลไม้ ปศุสัตว์ น้ำ เป็นส่วนมาก โดยที่ชาวบ้านสามารถใช้ประโยชน์จากภูมิปัญญาในการพัฒนาสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ และเงื่อนไขทางด้านวัสดุได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงสามารถแก้ไขปัญหาความต้องการต่าง ๆ อาทิ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย และการคมนาคม เพื่อให้ได้รับมูลค่าทางเศรษฐกิจที่มั่นคง อีกทั้งรูปแบบวิถีการผลิตเช่นนี้ ยังถ่ายทอดให้เห็นถึงความเคารพและเกรงกลัวต่อธรรมชาติของพวกเขา และกลายเป็นโลกทางจิตวิญญาณที่เป็นรูปแบบของ “การพึ่งพาตนเอง” ที่ส่งผลให้พวกเขาคุ้นเคยกับความคิด การกระทำ และการแก้ปัญหาอย่างอิสระในชีวิตและการทำงานสมัยใหม่ ไม่พึ่งพาการหยิบยืมสิ่งต่าง ๆ โดยผู้อื่น แต่จะมุ่งเน้นไปที่การสร้างสรรคสรรสิ่งได้ด้วยสองมือของตนเอง จากการที่พวกเขามีรากฐานทางวัตถุและความมั่นใจทางวิญญาณเฉกเช่นนี้ จึงทำให้พวกเขาเปี่ยมไปด้วยความมั่นใจต้อนรับขับสู้ และมีความเป็นกันเอง โดยผู้วิจัยพบว่า ในระหว่างที่ทำการต้อนรับแขกผู้มาเยือน หรือจัดงานเลี้ยงเฉลิมฉลองต่าง ๆ พวกเขา มักจะทำอาหารต้อนรับแขกโดยใช้ผลผลิตทางการเกษตรที่ตนเองปลูกทั้งหมด ทำให้ประเภทของอาหารมีความหลากหลายและมีความเป็นต้นตำรับ อีกทั้งรสชาติถูกปากด้วยเช่นกัน ความสัมพันธ์แบบนี้ ทำให้พวกเขามีอริยาศัย และอารมณฺ์ที่ดี

จากการวิเคราะห์ข้อมูลในแบบสอบถามที่เกี่ยวกับ “เนื้อหาที่เป็นตัวแทนของวัฒนธรรมการทำนาข้าวอำเภอหลงอัน” พบว่า “รูปแบบการผลิตแบบพึ่งพาตนเอง” มีสัดส่วนถึงร้อยละ 82.21 ของอัตลักษณ์ทางจิตวิญญาณการปลูกข้าวของชาวจ้วงในอำเภอหลงอัน

3.2.2 ทักษะชีวิตที่มานะบากบั่นและสันติสุข

ชาวจ้วงในอำเภอหลงอัน ผ่านประสบการณ์การปลูกข้าวมานานนับพันปี ตั้งแต่การเริ่มต้นทำงานยามพระอาทิตย์ขึ้นจนหยุดพักเมื่อพระอาทิตย์ตก โดยมุ่งมั่นตั้งแต่การหว่านเมล็ดในฤดูใบไม้ผลิไปจนถึงการเก็บเกี่ยวในฤดูใบไม้ร่วง ความเพียรพยายามอย่างไม่ลดละนี้หล่อหลอมให้พวกเขามีบุคลิกที่แกร่ง อดทน ละเอียดอ่อน อ่อนน้อมแต่มั่นคงภายใน ยิ่งไปกว่านั้น ท่าเลที่ตั้งและสภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ที่เหมาะสมยังช่วยให้อำเภอหลงอันมีประวัติศาสตร์ที่ปราศจากสงครามและภัยธรรมชาติที่รุนแรง สถานการณ์สังคมมีความมั่นคง ซึ่งช่วยลดความรู้สึกแข่งขันและความขัดแย้งในจิตใจของผู้คน ทำให้พวกเขามีจิตใจที่สงบสุขมากขึ้น ซึ่งจิตวิญญาณแห่ง “ทักษะชีวิตที่มานะบากบั่นและสันติสุข” นี้สะท้อนในวิถีชีวิตและการทำงานยุคใหม่ที่เต็มไปด้วยความรับผิดชอบ ความพิถีพิถัน และความเป็นมิตรต่อผู้อื่น จากการสำรวจผู้วิจัยทราบว่า บรรดาหัวหน้า และผู้เชี่ยวชาญอย่างเลขานุการพรรคทองเหลืองฟาง อาจารย์ลูโหย่วจู้ และประธานเหลียงอิงจาง ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับหน่วยงานภายในอำเภอหลงอัน ได้สละเวลาก่อนชีวิตของพวกเขาไปกับการสร้างและพัฒนาบ้านเกิดเมืองนอน และแม้ว่าในปัจจุบันพวกเขาจะเกษียณอายุราชการแล้ว แต่ทว่าความรับผิดชอบและการเข้าร่วมศึกษาวิจัยวัฒนธรรมการทำนาข้าวของพวกเขากลับไม่เคยหยุดลง เมื่อทำงาน พวกเขาทุกคนต่างก็ “มีความกระตือรือร้น และสามารถทำงานได้หลายแขนง” ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา พวกเขาได้พบปะกับ “กลุ่มนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญจากต่างประเทศ” ที่ไปทำการวิจัยในอำเภอหลงอัน พวกเขาต่างให้การต้อนรับอย่างอบอุ่นและไม่คิดค่าตอบแทนสำหรับการตอบคำถาม และให้ความรู้ รวมถึงมีบางครั้งที่พวกเขาต้องเสียสละเวลาและพลังงานจำนวนมาก ในการพากลุ่มนักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญเหล่านี้ ไปสำรวจพื้นที่ รอบ ๆ ชนบทหลายครั้ง อีกทั้งในระหว่างกระบวนการนี้ พวกเขา ยังได้มีการแนะนำและติดต่อกับผู้อยู่อาศัยในท้องถิ่น โดยในระหว่างการแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น พวกเขาทุกคนต่างก็เป็นมิตร และให้ความร่วมมืออย่างแข็งขัน รวมถึงในยามที่พวกเขาได้พบเจอกับการสร้างหมู่บ้านที่ค่อนข้างล้ำสมัย สภาพเศรษฐกิจและอุปสรรคในด้านการพัฒนา พวกเขาก็มักจะเผชิญหน้ากับสิ่งเหล่านั้นด้วยความสงบ และมองโลกในแง่ดี

จากการวิเคราะห์ข้อมูลในแบบสอบถามเกี่ยวกับ “เนื้อหาที่เป็นตัวแทนของวัฒนธรรมการทำนาข้าวอำเภอหลงอัน” พบว่า “ทักษะชีวิตที่มานะบากบั่นและสันติสุข” คิดเป็นร้อยละ 76.02 ของอัตลักษณ์ทางจิตวิญญาณของชาวจ้วงในอำเภอหลงอัน

3.2.3 บรรยากาศเทศกาลรื่นเริงที่ตระการตาและมีความสุข

จากการสำรวจและศึกษาของผู้วิจัย พบว่าชาวจ้วงในอำเภอหลงอันได้สร้างสรรค์ประเพณีและเทศกาลต่าง ๆ ขึ้นตามแต่ละช่วงของการปลูกข้าวในแต่ละฤดูกาล ตลอดทั้งปี ไม่ว่าจะเป็นชายหญิง ผู้เฒ่าผู้แก่ หรือเด็ก ๆ ในหมู่บ้าน ต่างร่วมกันเตรียมงานอย่างพิถีพิถันและเข้าร่วมด้วยความกระตือรือร้นในทุกเทศกาล เสมือนเป็นการตอบแทนความเหน็ดเหนื่อยจากการทำงานในชีวิตประจำวัน และเป็นการเยียวยาจิตใจ เมื่อเทียบกับวิถีชีวิตที่เรียบง่ายและสงบสุขในหมู่บ้าน การให้ความสำคัญและเพลิดเพลินกับทุกช่วงเวลาแห่งการรวมตัวและเฉลิมฉลองกลายเป็นสิ่งที่โดดเด่นเป็นพิเศษ ผู้คนต่างแต่งกายอย่างประณีต ร้องรำทำเพลง พิถีพิถันในพิธีกรรม การบวงสรวงและอธิษฐาน พวกเขาทำอาหารและจัดเลี้ยงอย่างเอิกเกริก มีทั้งการแสดงของผู้เชี่ยวชาญในพิธีกรรม เช่น การสวดขอพรของปรมาจารย์ช็อก การเตรียมอาหารโดยญาติพี่น้อง และกิจกรรมแข่งขันกีฬาหมู่บ้านที่สร้างความสนุกสนานทุกขั้นตอนดำเนินไปด้วยความตั้งใจ ในกระบวนการนี้ยังได้ก่อเกิดวัฒนธรรมอันเป็นเอกลักษณ์ของชาวจ้วง เช่น เครื่องแต่งกายจ้วง เพลงภูเขา กลองทองแดง และลูกบอลปักกลาย ผู้วิจัยเคยมีโอกาสดำเนินเข้าร่วมเทศกาลต่าง ๆ ของอำเภอหลงอัน เช่น เทศกาลวันที่สามเดือนสาม เทศกาลเครื่องมือการเกษตร และเทศกาลหมางนำ ซึ่งแต่ละหมู่บ้านมีวิธีการเฉลิมฉลองและวันที่แตกต่างกัน บางครั้งถนนหนทางยากลำบาก ชาวบ้านและนักท่องเที่ยวบางคนต้องขับรถทางไกลเพื่อมาร่วมงาน บ้างเดินเท้าทั้งหมู่บ้านเพื่อร่วมงานที่จัดขึ้น บ้างรวมตัวกันเล็ก ๆ กับเพื่อนฝูง ร้องเพลงประสานเสียงและสนทนาอย่างรื่นเริง ชาวจ้วงใช้เสียงเพลงและการเต้นรำแสดงถึงความขอบคุณธรรมชาติสำหรับของขวัญที่มอบให้ ใช้ผลผลิตและงานฝีมืออธิษฐานเพื่อการเก็บเกี่ยวที่อุดมสมบูรณ์ในปีต่อไป บรรยากาศเทศกาลที่สนุกสนานและยิ่งใหญ่เช่นนี้ฝังแน่นอยู่ในจิตใจของพวกเขา และกลายเป็นส่วนหนึ่งของจิตวิญญาณ แม้ในปัจจุบันชีวิตความเป็นอยู่จะดีขึ้น แต่ชาวจ้วงยังคงรักษาสภาพจิตใจนี้ไว้ และใช้ชีวิตอย่างกระตือรือร้น ดูแลตนเอง เฉลิมฉลองในช่วงเวลาสำคัญ แสดงความรู้สึก และสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้อื่น สิ่งนี้สะท้อนถึงความรักและความสุขในการดำรงชีวิตของพวกเขา

จากการวิเคราะห์ข้อมูลในแบบสอบถามเกี่ยวกับ “เนื้อหาที่เป็นตัวแทนของวัฒนธรรมการทำงานชาวอำเภอหลงอัน” พบว่า “บรรยากาศเทศกาลรื่นเริงที่ตระการตาและมีความสุข” เป็นอัตลักษณ์ทางจิตวิญญาณของวัฒนธรรมการทำงานชาวจ้วงในอำเภอหลงอันมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 75.05 โดยผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ ซึ่งอยู่ในช่วงอายุ 36 – 60 ปี ดังนั้นจึงให้ความสำคัญกับการเฉลิมฉลองเทศกาลดั้งเดิมของพื้นที่

3.2.4 โลกภายในจิตใจที่มีความสุขจากการรู้จักพอ

จากการสำรวจและศึกษาของผู้วิจัยในอำเภอหลงอัน พบว่าสินค้าต่าง ๆ ที่ขายอยู่ในตลาดท้องถิ่นมีความหลากหลาย ราคาถูกและมีการบริโภคที่สมเหตุสมผล นอกจากจะเป็นผลมาจากความแตกต่างระหว่างชนบทกับเมือง ยังสะท้อนถึงการที่คนในพื้นที่มีสิทธิ์ตัดสินใจใน “ทรัพยากรของตนเอง” และ “ความมั่งคั่งส่วนรวม” ได้อย่างอิสระ ตัวอย่างเช่น ร้านขายกล้วยเดี่ยวและแผงลอยริมถนนหลายแห่งมักมีการแถมเครื่องเคียงที่ทำเอง เช่น ผักดองหรือข้าวต้ม ซึ่งเติมได้ไม่จำกัด ทำให้ลูกค้ารู้สึกอิ่มท้องและอยากกลับมาใช้บริการอีก ชาวอำเภอหลงอันเข้าใจว่าความสุขไม่ได้อยู่ที่การแสวงหาความมั่งคั่งทางวัตถุที่ไม่มีที่สิ้นสุด แต่คือการพึงพอใจในความต้องการเล็ก ๆ น้อย ๆ ในชีวิตประจำวัน ความต้องการเหล่านี้อาจเป็นเพียงข้าวต้มหนึ่งชาม อาหารมื้อหนึ่งที่อร่อย รอยยิ้ม การสนทนา การหัวเราะเมล็ดพืช การเก็บเกี่ยว เพลงพื้นบ้าน งานเลี้ยงใหญ่ การตื่นแต่เช้า การทำงาน การกล่าวทักทาย หรือการเดินทางที่เรียบง่าย ชาวบ้านดำรงชีวิตโดยปราศจากความต้องการที่เกินตัวและแรงกดดัน พวกเขาไม่ต้องการที่จะเอาชนะ แต่งานส่วนใหญ่ที่พวกเขาทำมาจากความต้องการภายในและเพื่อให้รางวัลแก่ความพยายามของตนเอง โดยสิ่งเหล่านี้ถือเป็นเรื่องเล็ก ๆ ที่สามารถสร้างความรู้สึกพึงพอใจได้อย่างต่อเนื่อง พร้อมกับสร้างโลกภายในจิตใจที่มีความสุขจากการรู้จักพอ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลในแบบสอบถามเกี่ยวกับ “เนื้อหาที่เป็นตัวแทนของวัฒนธรรมการทำนาข้าวอำเภอหลงอัน” พบว่า “โลกภายในจิตใจที่มีความสุขจากการรู้จักพอ” สะท้อนอัตลักษณ์ทางจิตวิญญาณของชาวจ้วงในอำเภอหลงอันมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 66.92 ในจำนวนนั้นประกอบด้วยอาจารย์ เจ้าหน้าที่ภาครัฐ บุคลากรด้านวัฒนธรรม และผู้สืบทอดมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม คิดเป็นร้อยละ 24 ผู้ที่ประกอบอาชีพเกี่ยวกับอุตสาหกรรมทางการเกษตร คิดเป็นร้อยละ 25 ผู้ประกอบอาชีพอิสระ เจ้าหน้าที่ผู้ทำงานในองค์กรธุรกิจ และนักเรียน คิดเป็นร้อยละ 17

นอกจากนี้ ชาวอำเภอหลงอันส่วนใหญ่สืบเชื้อสายมาจากบรรพบุรุษที่ตั้งถิ่นฐานในพื้นที่นี้มาเป็นเวลานาน พวกเขามีความผูกพันกับบ้านเกิดอย่างลึกซึ้ง อาคารบ้านเรือนแบบดั้งเดิมในพื้นที่ส่วนใหญ่เป็น อาคารแบบเสาค้ำ ซึ่งเป็นสถาปัตยกรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของภาคใต้ของจีน มีโครงสร้างไม้ ชั้นล่างใช้เก็บของ และชั้นบนใช้เป็นที่อยู่อาศัย อย่างไรก็ตาม ด้วยการพัฒนาตามยุคสมัย อาคารแบบดั้งเดิมได้ถูกแทนที่ด้วยอาคารสมัยใหม่ระหว่างการสำรวจ ผู้วิจัยพบเห็นหมู่บ้านที่วางผังใหม่อย่างเป็นระเบียบ โดยมีอาคารผนังสีขาวตั้งเรียงรายกัน บ้านเรือนมักรวมกันเป็นกลุ่มในลักษณะพื้นที่หมู่บ้านที่ล้อมรอบด้วยภูเขาและลำธาร ให้ภาพลักษณ์ของ “ชนบทสังคมนิยมใหม่” จากการพูดคุยกับชาวบ้าน พบว่าหากต้องการเห็นบ้านแบบเก่า ต้องสอบถามข้อมูลจากผู้สูงอายุในหมู่บ้าน อย่างไรก็ตาม ชาวบ้านส่วนใหญ่ยอมรับการเปลี่ยนแปลงในถิ่นที่อยู่อาศัยและบ้านเกิด ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาของหมู่บ้านใกล้เคียงหรือการย้ายถิ่นของคนต่างพื้นที่ พวกเขาไม่แน่วความคิดการอยู่อาศัยที่กลมเกลียวและเปิดกว้าง หมู่บ้านต่าง ๆ มีการแลกเปลี่ยนและเชื่อมโยงกันอย่างใกล้ชิด ไม่มีข้อจำกัดในเรื่องการแต่งงานหรือชีวิตประจำวัน สิ่งนี้ช่วยเพิ่มสีสันให้กับการเฉลิมฉลองในเทศกาลต่าง ๆ ตัวอย่างเช่น หากหมู่บ้านหนึ่งเริ่มจัดงานก่อน คนในหมู่บ้านอื่นจะไปเข้าร่วมเฉลิมฉลองที่บ้านญาติในหมู่บ้านนั้น และเมื่อถึงงานในหมู่บ้านของตนเอง ชาวบ้านจากหมู่บ้านอื่นก็จะมาร่วมเฉลิมฉลองด้วย ความสัมพันธ์ของเครือญาติในพื้นที่นี้มีความแน่นแฟ้นและซับซ้อน บางครั้งทั้งหมู่บ้านอาจมีเพียงนามสกุลเดียวและสืบเชื้อสายจากบรรพบุรุษเดียวกัน แต่ละบ้านมักมีลำดับตระกูลและศาลบรรพบุรุษเป็นของตนเอง นอกจากนี้ ญาติที่ย้ายถิ่นฐานไปยังพื้นที่อื่นมักกลับมาที่หมู่บ้านในช่วงเทศกาลเซ็งเม้งหรือเทศกาลวันที่สามเดือนสาม เพื่อติดต่อญาติพี่น้อง บูชาบรรพบุรุษ และจัดเลี้ยงใหญ่เพื่อแสดงถึงความรุ่งเรืองของตระกูล แม้ชาวจ้วงในอำเภอหลงอันจะมีจิตสำนึกทางเครือญาติที่เข้มแข็ง แต่พวกเขาก็เปิดกว้างยอมรับและสร้างความกลมเกลียวกับผู้อื่น แสดงให้เห็นถึงแนวคิดการอยู่อาศัยที่กลมเกลียวและความรักบ้านเกิดที่ยังรากลึกในจิตใจ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลในแบบสอบถามเกี่ยวกับ “เนื้อหาที่เป็นตัวแทนของวัฒนธรรมการทำนาข้าวอำเภอหลงอัน” พบว่า “ความรู้สึกคิดถึงบ้านเกิดเมืองนอนในจิตใจ” คิดเป็นร้อยละ 44.1 และ “แนวความคิดด้านการตั้งถิ่นฐานที่กลมเกลียวและช่วยเหลือเกื้อกูลกัน” คิดเป็นร้อยละ 33.46 ก็สามารถสะท้อนอัตลักษณ์ทางจิตวิญญาณของชาวจ้วงในอำเภอหลงอันลำดับถัดมา

4. อภิปรายผล

งานวิจัยนี้ใช้แนวทางบูรณาการความรู้จากคติชนวิทยาและสัตวศาสตร์ในการวิเคราะห์สัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมและอัตลักษณ์ที่เป็นตัวแทนของวัฒนธรรมการทำนาข้าวของชาวจ้วงในอำเภอหลงอัน ด้วยการลงพื้นที่สำรวจใช้แบบสอบถาม และสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเพื่อรวบรวมเนื้อหาสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมประเภทต่างๆ อย่างชัดเจน จากนั้นสรุปถึงความหมายแฝงทางจิตวิญญาณของวัฒนธรรมการทำนาข้าวของชาวจ้วง อีกทั้งเมื่อเปรียบเทียบกับงานวิจัยของ Liang (2006) และ Lei (2010) ที่ศึกษาวัฒนธรรมการทำนาข้าวในด้านอุตสาหกรรมเกษตรและการชูดค้นโบราณคดีพบว่า งานวิจัยนี้มีการวิเคราะห์ที่เฉพาะเจาะจงและจัดหมวดหมู่ได้ชัดเจนกว่า งานวิจัยของนักวิชาการทั้งสองท่านที่ใช้วิธีวิจัยเอกสารและการลงพื้นที่สำรวจ จากนั้นสังเคราะห์ข้อมูลในภาพกว้าง โดยในการศึกษาลักษณะต่าง ๆ ของ วัฒนธรรมการทำนาข้าวในอำเภอหลงอัน โดยสรุปและจำแนกลักษณะของวัฒนธรรม

จากบริบททางประวัติศาสตร์และรูปแบบการแสดงออก เช่น ประเพณีอาหารถูกจัดเป็น 12 หมวด และมีผลิตภัณฑ์ 100 ชนิด ประเพณีในเทศกาลจัดประเภทเป็น 11 หมวด เครื่องมือเกษตรถูกแบ่งตามหน้าที่และยุคสมัยเป็น 6 ประเภท อย่างไรก็ตาม กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลหรือการแสดงผลลัพธ์เชิงปริมาณในเชิงสถิติไม่ได้ถูกนำเสนออย่างชัดเจน อีกทั้งยังไม่ได้วิเคราะห์ในเชิงสัญลักษณ์ โดยเฉพาะในประเด็นของสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรม ซึ่งแตกต่างจากงานวิจัยที่ได้นำเสนอรูปแบบการศึกษาใหม่ทั้งในเชิงระเบียบวิธีวิจัยและมิติการศึกษา ในด้านคุณค่าทางวิชาการ งานวิจัยนี้จึงได้ขยายแนวทางการศึกษาและเพิ่มมิติในการวิเคราะห์ และในด้านคุณค่าเชิงปฏิบัติ สามารถการสกัดและออกแบบสัญลักษณ์กราฟิกจากวัฒนธรรม ทั้งยังมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ในงานออกแบบเชิงพาณิชย์และส่งเสริมเศรษฐกิจวัฒนธรรมของอำเภอหลงอันได้อย่างเป็นรูปธรรม

5. ข้อเสนอแนะ

5.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ผู้วิจัยพบว่า จำนวนผู้เชี่ยวชาญท้องถิ่นในอำเภอหลงอันที่สามารถเข้าถึงได้มีค่อนข้างจำกัด จึงขอเสนอแนะให้รัฐบาลท้องถิ่นของอำเภอหลงอันและผู้ทำงานด้านวัฒนธรรมให้ความสำคัญกับการลงทุนทางวิชาการในด้านนี้ให้มากขึ้น เพื่อยกระดับความสนใจและความสามารถของผู้ทำงานในท้องถิ่น ในขณะเดียวกันรัฐบาลควรให้การสนับสนุนทางด้านเศรษฐกิจ โดยแนะนำให้จัดทำนโยบายดึงดูดบุคลากรที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการลงทุนด้านเงินทุนเพื่อรับประกันผลประโยชน์และสวัสดิการในการทำงานของนักวิจัย นอกจากนี้ ควรเพิ่มการเรียนรู้และการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมการทำนาข้าวในอำเภอหลงอัน เพื่อยกระดับความรู้ความเข้าใจทางวัฒนธรรมและส่งเสริมความกระตือรือร้นของประชาชนในท้องถิ่น

5.1.2 ข้อเสนอแนะด้านการนำไปประยุกต์ใช้

การศึกษานี้สามารถนำไปใช้ในการสร้างแบรนด์ภาพลักษณ์ “วัฒนธรรมนา” ของอำเภอหลงอัน และการเผยแพร่วัฒนธรรม โดยสามารถนำมาประยุกต์ในด้านออกแบบภูมิทัศน์วัฒนธรรมการทำนาข้าว ผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์ทางวัฒนธรรม และการออกแบบภาพลักษณ์เมืองในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อถ่ายทอดความหมายแฝงทางจิตวิญญาณของวัฒนธรรมการทำนาข้าว ยกกระดับความตระหนักรู้เกี่ยวกับความเป็นเอกภาพด้านวัฒนธรรมของชาวหลงอัน เสริมสร้างความมั่นใจในวัฒนธรรมของคนในท้องถิ่น รวมถึงเพิ่มพูนศักยภาพทางวัฒนธรรมซอฟต์พาวเวอร์ (Soft Power) ของอำเภอหลงอัน ทั้งนี้ การพัฒนาเชิงวัฒนธรรมดังกล่าวจะช่วยปรับปรุงสถานการณ์ทางเศรษฐกิจ คุณภาพชีวิต และสภาพแวดล้อมการอยู่อาศัยของชาวอำเภอหลงอันได้ในระยะยาว

6. เอกสารอ้างอิง

- Huang, L. Secretary of the Longan County Culture and Sports Bureau. Interview. April 11, 2024.
- Huang, W. (2007). Inheriting and developing Zhuang culture: Promoting the construction of "Cultural Nanning." *Inheritance*.
- Lei, Y. (2010). Analysis of the phenomena of rice farming culture in Long 'An County. *Journal of Nanning Municipal Party Committee, China*.
- Lei, Y. Vice Chairman of the Longan County Federation of Literary and Art Circles. Interview. January 17, 2024.
- Li, J. Deputy Director of the Longan County Intangible Cultural Heritage Museum. Interview. April 11, 2024.

- Liang, T. (2006). Exploration of Zhuang rice farming culture and social development. *Journal of Wenshan Normal College*.
- Lu, Y. Longan County Rice Culture Research Consultant. Interview. April 12, 2024.
- Peirce, C. S. (2014). *Peirce: On signs* (X. Zhao, Trans.). Sichuan University Press.
- Qin, N. C. (1997). *History of Zhuang rice agriculture*. Guangxi Nationalities Publishing House.
- Wu, B. (2001). *Principles of folklore*. Liaoning Education Publishing House.
- Zhao, F. (2020). *The charm of "Na" in the countryside*. Beijing Publishing Group.